Қазіргі қоғамдағы еңбек

1. Тарихи тұрғыдан экономикалық даму
2. Еңбек нарығы және жұмыспен қамту құрылымы
3. Әлемдік қоғамдағы жұмыс күшінің рөлін өзгерту

Орындаған: Жумекенов Махмут

1. Тарихи тұрғыдан экономикалық даму

- Күнделікті экономикалық өмірде адамдар арасындағы қатынастар әрқашанда белгілі экономикалық жүйе ретінде қызмет жасайды. Экономикалық жүйе – бұл экономикалық процестер жиынтығы.Қазіргі кезде қазақстан республикасы әлеуметтік бағытталған нарықтық экономика болып табылады. Сондықтан ол бәсекелестік бастауға, меншіктің негізгі түрлерін араластыра өзара іс- әрекетке негізделеді. Олардың әрқайсысы жалпы экономикалық және әлеуметтік өзара байланыс жүйесінде өз қызметтерін атқарады. Сондай-ақ негізгі шаруашылығы мал шаруашылығы болды.Әрбір елдің экономикалық жүйесі бар. Бұл жүйе бір – біріне тәуелді әр түрлі компоненттерден тұрады. Экономикалық жүйе – бұл материалдық, рухани игіліктер мен қызметтерді өндірушілер мен тұтынушылар арасындағы байланыстың ерекше реттелген жүйесі. Экономикалық жүйе экономиканың өзара біріккен, белгілі бір үлгіде реттелген элементтердің жиынтығы болып табылады. Осының барлығы бірігіп, қоғамның экономикалық құрылмын құрады. Экономиканың жүйелік қасиетінсіз экономикалық институттар мен қатынастар жаңғыртылмайтын, ал экономикалық заңдылықтар, экономикалық құбылстар мен процесстердің теориялық түсініктемесі, мағынасы немесе арнайы бағытталған, әрі тиімді экономикалық жүйе болмайтын еді.
  Экономикалық жүйенің жұмыс атқаруының дұрыс, әрі ғылыми дәлелденген заңдылықтарды анықтау әрқашан да өте маңызды рөлге ие болды. Шын мәнінде өз қызметін атқаратын экономикалық жүйелер тек ғылыми экономикалық жүйелерде ғана кедеседі. Кеңестің экономикалық әдебиеттерінде экономикалық жүйені зерттеушілердің арасында аса танымал к. Маркс, герасимов н.в., черняк в.к., я. Корнаи болған.

1.Жоғары дамыған елдер ("Үлкен жетілік елдері")

Саяси және экономикалық әрекетінің көлемділігімен ерекшеленеді

АҚШ, Жапония, Германия, Франция, Италия, Канада, Ұлыбритания

Экономикалық даму типтері

Экономикалық даму көрсеткіштері

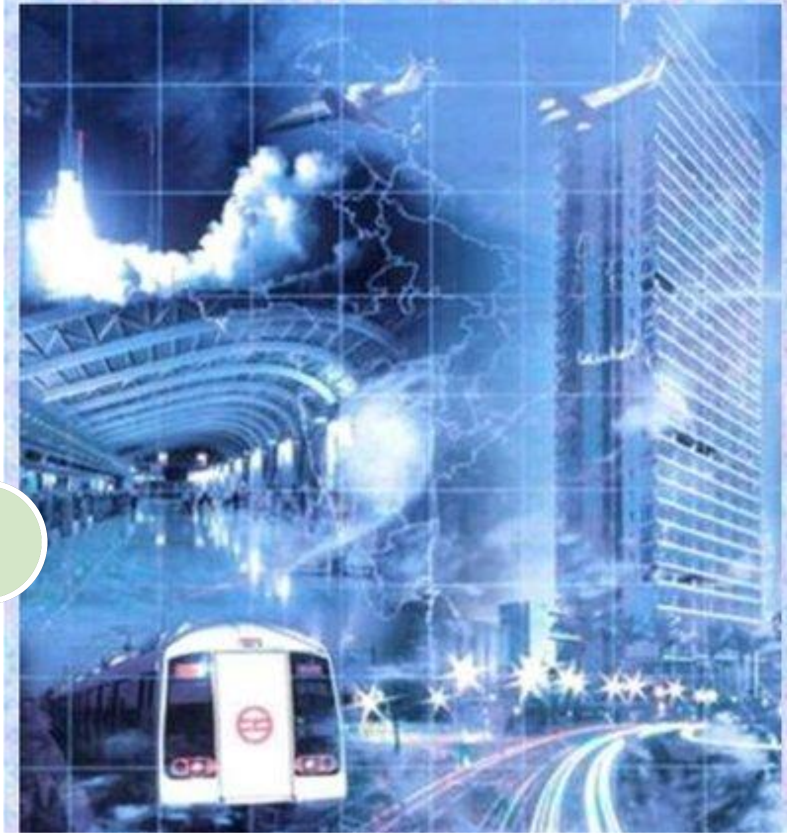

ЖІӨ және жан басына шаққандағы ұлттық табыс

Негізгі өнімнің түрлерінің өндірілуі

Экономиканың салалық жүйесінің болуы (материалдық және материалдық емес салалардың ара қатынасы)

Халықтың әл –ауқатының сапасы мен деңгейі

Өндірістің тиімділігінің көрсеткіші

ЕҢБЕК НАРЫҒЫ ТҮСІНІГІ

Еңбек нарығында бірнеше ерекшеліктер болады. Осында құратын элементтерге жұмысшы күшін иемденетін адамдар жатады. Бұларға психофизиялогиялық, әлуметтік, мәдени, діни, саяси және т.б. адамдық қасиеттер тән болады. Осы ерекшеліктер адамдардың мүдделеріне, мотивацияларына, еңбекке белсенділік дәрежесіне елеулі әсер етеді және еңбек нарығына, оның болмысына ықпал етеді. Өндірістік ресурстардың барлық түрлерінен еңбектің басты айырмашылығы еңбек адамның тіршілік әрекеттерінің формасы, оның өмірлік мақсаттары мен мүдделерін жүзеге асыру формасы. Еңбектің бағасы-ресурс бағасының жабайы бір түрі ғана емес, ол тірішілік дәрежесінің, әлуметтік мәртебенің, жұмыскердің, және оның отбасының аман-есендігінің бағасы, құны болып табылады. Сондықтан еңбек нарығы категориясын зерттеп талдағанда «адамгершілік» элементтер барын, олардың көлеңкесінде жанды жаны бар адамдар бар екенін естен шығармау қажет.

2. Еңбек нарығы және жұмыспе н қамту құрылымы

- Жұмыспен қамту қазіргі кезде әр мемлекеттің алдына қойған проблемаларының бірі. Әр елдің тұрғындарының жұмыспен қамту деңгейі сол елдің даму деңгейін көрсетеді. Егер жұмыспен қамтылу жоғарғы деңгейде болса онда сол елдің халқының әлеуметтік-экономикалық деңгейі соған сәйкесті жоғары болады.
Қазіргі кезде Қазақстанда жұмыспен қамту мәселесі алға қойылып отыр. Бірақ Қазақстанның әлі буыны қата қоймағандықтан оның бұл проблемасы аяғымен шешілген жоқ. Біздің еліміздің үкіметі осы мәселенің шешілуіне әр түрлі шаралар қолдануда. Аман айтар болсақ ең негізгі шара болып табылатын бұл Президенттің “Қазақстан - 2030” стратегиялық бағдарламасы. Басқада негізгі шаралары еліміз тәуелсіздік алғаннан, оның аяғын басқаннан бері жүргізілуде. Осы еңбек нарығының маңызды мәселесі тұрғындарды еңбекпен қамту неғұрлым оң нәтежелі болса, соғұрлым мемлекеттің даму деңгейі де жоғары болады.

- ***Еңбек нарығы – бұл жұмыс күшін тауар ретінде сату - сатып алу туралы экономикалық қатынастардың жүйесі.***

- *<u>Еңбек нарығына тән қасиеттер:</u>*
- жұмыс орындарын ұсынатын кәсіпорындардың санының мол болуы (жұмыс күшіне сұраныс);
- әртүрлі мамандықтағы еңбеккерлердің санының мол болуы (жұмыс күшінің ұсынысы);
- еңбек нарығында бірде - бір кәсіпорын және бірде - бір еңбекккердің күш ықпалының жүрмеуі;
- жұмыс күшінің жалақының мөлшерімен бағалануы.

Енбек нарыгы

- ***Еңбек нарығы – бұл жұмыс күшін (адамның еңбек ету қабілеті) тауар түрінде сатып-сатуға байланысты болатын экономикалық қатынастар жүйесі. Еңбек нарығы жоғары квалификациялы еңбектің беделінің сөзсіз көтерілуіне әсер етеді, осының арқасында әрбір жұмыс орнының бағасы артады, жұмыскерлерге және олардың еңбегінің сапасына деген талап күшейеді.***

- **Еңбек нарығына барынша қабілетті және іскер жұмыскерлерді қатал, аяусыз түрде іріктеу тән. Ол жалқауларды, әлсіздерді және еңбек етуге қабілетсіздер ді аямайды. Еңбек нарығы жұмыс күшін толық бағалауды қамтамасыз етеді, оның жоғары жылжымалылығына, қозғалысына, шырақтығына себепші болады, іскерлік пен белсенділікке ынталандырады. Нарықта жұмыс күшіне сұраным мен ұсыным заңы әрекет етеді, ол еңбекке төленетін ақының шамасын белгілейді. Бұл жерде жұмыс күшін сатушылар мен сатып алушылар кездеседі. Өзінің жұ мыс күшін, яғни еңбек ету қабілетін ұсынушы жұмыскерлер сатушылар болып табылады. Еңбек ұжымдары мен кәсіпкерлер жұмыс күшінің сатып алушылары болады. Бір сөзбен айтқанда, еңбек нарығын мойындау жұмыс күшінің әлеуметтік-экономикалық табиғатын және оның өндіріс құрал-жабдықтарымен қосылу тәсілін түбегейлі өзгертеді. Қ азірде біздің қоғамымызда жұмыс күшінің тауар таби ғаты жөніндегі ғылыми дау негізінен аяқталды деуге болады. Еңбек нарығының әрекет ету жағдайын да жұмыс күші тауарға айналады, ол оны өндіріс құрал - жабдықтарымен қосу нарықтық тәсілмен сату, сатып алу арқылы жүзеге ас**ады.

Жұмыссыздық проблемалар ын шешу

• Жұмыссыздық проблемаларын шешуде еңбек биржалары (тұрғындарды жұмыспен қамту қызметі) айтарлықтай орын алады. Нарық қатынастары дамыған елдерде еңбек биржасы алғашқыда жұмыссыздарға жәрдем беру мақсатында адамгершілік институттары ретінде пайда болды. Уақыт өте келе және еңбек қатынастарының дамуына сәйкес, оның мақсатымен және атқаратын қызметтері өзгереді. Еңбек биржасы – бұл еңбекті жалдау барысында жұмыскерлер мен кәсіпкерлердің арасында делдалдық келісім жасалатын, тұрақты жұмыс істейтін мекеме. Бұрынғы КСРО-да ең соңғы еңбек биржасы 1932 жылы жабылған болатын. Қазіргі нақты жағдай – еңбек нарығының барлық элементтерін қайта жаңғыртудың қажеттілігін көрсетіп отыр. 1991 жылдың 1-ші шілдесінен бастап Қазақстанда барлық жерде тұрғындарды еңбекпен қамту қызметі жұмыс істей бастады.

Бағдарламаға қатысу бойынша сұрақтарыңыз болса жергілікті жұмыспен қамту орталығына хабарласыңыз.
Жұмыспен қамту орталығының мекен-жайын
1411
нөміріне қоңырау шалып білуге (қоңырау шалу тегін)
немесе Бағдарламаның порталынан
DKZ.MZSR.GOV.KZ
«Жұмыспен қамту органдардың байланыс деректері» бөлімінен білуге болады.
ҚР ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК ДАМУ МИНИСТРЛІГІ
2020
ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ 2020 ЖОЛ КАРТАСЫ
Сенімді Болашақ!
ЖҰМЫС КЕРЕК ПЕ?
ОНДА WWW.ENBEK.KZ САЙТЫНА КІРІҢІЗ
ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІЛЕРДЕ
ҚАЛАЙ ҚАТЫСУҒА БОЛАДЫ!
Жұмыспен қамту орталығына жүгіну
Кеңес алу
Сұхбаттасу
Өтініш беру
Қажетті құжаттарды жинау
Әлеуметтік келісімшарт жасау

Жұмыспен қамту орталықтарына кім келеді?
2017 жылдың басынан бастап
327 676 адам келді
50.7% қалада
49.3% ауылда
38.6% ерлер
әйелдер 61.4%
әрбір 2-ші адам 16-28 жаста
100 адамның 18-і жұмыс істейтіндер
100 адамның 46-сы жұмыссыздар
Келген түлектер
52,5% колледждер
8,5% мектептер
39%

3. Әлемдік қоғамдағы жұмыс күшінің рөлін өзгерту

- жұмыс тұрақсыздығының пайда болу себебі бірден- бір экономикалық және заңдық базаның дұрыс еместігімен байланыстырылады. Еңбек прекаризациясы дегеніміз саяси және экономикалық тұрғыдағы бірнеше деңгейлі процесс болып келеді. Экономикалық билік құзырын асыра қолдану, экономика либерализациясы, жаһандық капитал қозғалысы, халықаралық еңбекті қорғау заңына қарсылық, еркін нарықтың тиімділігіне сенетін мемлекеттердің бұрыс саясаты сияқты факторлармен айқындалады. Мысалға, соңғы жылдары қарасақ әлеуметтік экономика саласында келеңсіз құбылыстар өте көп, жалпы ішкі өнімінің өсуі және еңбек өнімділігінің өсуі халықтың өмірінің сапасының өсуіне және жалақы көлемінің өсуіне еш қатысы жоқ. Көптеген адамдардың жалақы деңгейі жылдар бойы бір қалыпты өзермеген күйі тұра береді. Байлар мен кедейлер арасындағы айырмашылық жылдан жылға өсуде. Джини коэффициенты соңғы екі жүз жыл ішінде ең жоғарғы деңгейде тұр.

Жұмыс жоспары мынадай жүйелеу кезеңдеріне бөлінеді

Бірінші кезең.
Ерекше қабілетті оқушыларды анықтау

Екінші кезең.
Оқушы қабілеттілігінің бағытын анықтау

Үшіші кезең.
Ой өрісін дамыта түсу үшін жұмыс жүйесін құру

Төртінші кезең.
Дарынды оқушылармен жекелеген жұмыстар жүргізу

Жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі уәкілетті орган мына арнайы іс-шараларды іске асыруға міндетті:

- 1) өтініш жасаған азаматтар мен жұмыссыздарға — жұмыс табу мүмкіндігі туралы, ал жұмыс берушілерге жұмыс күшімен қамтамасыз ету мүмкіндігі туралы хабарлап отыруға;
- 2) азаматтар мен жұмыссыздарға жұмыс тандауда жәрдем-десуге, жұмысқа орналасу және оқу үшін жолдама беруге;
- 3) еңбек рыногы бойынша деректер банкін түзуге;
- 4) азаматтар өтініш жасаған күннен бастап 10 күн кешік-тірмей тіркеуге, оларды есепке қоюға;
- 5) кәсіби бағдарлау ісінде азаматтар мен жұмыссыздарға тегін қызметтер көрсетуге;
- 6) жұмыссыздарды олардың келісімімен қоғамдық жұмыстарға жіберуге;
- 7) еңбек рыногының қажеттіліктеріне сәйкес жұмыссыздарды кәсіптік оқуға жіберуге;
- 8) жұмыссызға оның жұмыссыз ретінде тіркелгені туралы анықтама беруге;
- 9) халықтың экономикалық тұрғыдан белсенді бөлігіне (жұмыс күшіне) сұраныс пен ұсынысты талдауға, болжауға және халыққа, жергілікті және орталық атқарушы органдарға енбек рыногының жай-күйі туралы хабарлауға;
- 10) халықты жұмыспен қамтудың аймақтық бағдарламаларын және нысаналы топтардың жұмыспен қамтылуына жәрдемді қамтамасыз етуге.

Назарларыңызға рахмет!

MyShared